



Valtion elokuvatarkastamo

Toimintakertomus 2009

SISÄLLYS

1. Johdon katsaus	3
2. Vaikuttavuus	5
3. Toiminnallinen tehokkuus	9
4. Tuotokset ja laadunhallinta	15
5. Henkisten voimavarojen hallinta ja kehittäminen	16
6. Tilinpäätöslaskelmien analyysi	24
7. Sisäinen valvonta ja riskienhallinta	25

1. Johdon katsaus

Eduskunta hyväksyi keväällä 2009 hallituksen esityksen kuvaohjelmien tarkastamisesta annetun lain muuttamisesta. Uudistettu laki tuli voimaan 1.7.2009. Lainmuutoksen mukaan televisiossa ennen kello 21 lähetetyt tai lähetettävät kuvaohjelmat vapautetaan ennakkotarkastuksesta silloin, kun kuvaohjelmia asetetaan yleisön saataville Internetin kautta ns. tilausohjelmalveluina tai levitetään yleisölle tallenteina. Vapautus koskee kuvaohjelmia, joita on esitetty tai aiotaan esittää televisiossa ennen kello 21 eli alle 15-vuotiaille soveltuvia ohjelmia. Lainmuutoksen perusteella siirryttiin tältä osin menettelyyn, jossa kuvaohjelman levittäjä asettaa ohjelmalle ikärajasuosituksen. Uudistuksessa menetettävien tarkastustulojen ja elokuvatarkastamolle koituvien kustannusten kattamiseksi säädettiin lisäksi erillisestä valvontamaksusta.

Kysymyksessä oli kuvaohjelmalainsäädännön kokonaisuudistuksen ensimmäinen vaihe, joka on tarkoitettu väliaikaiseksi. Opetusministeriön tammikuussa 2008 asettaman työryhmän tehtävänä oli laatia hallituksen esityksen muotoon kuvaohjelmien lastensuojelullista sääntelyä koskeva uusi kokonaisehdotusehdotus. Elokuvatarkastamon johtaja ja ylitarkastaja osallistuivat tiiviisti esityksen laajapohjaiseen valmisteluun. Alustava esitys valmistui vuoden lopussa. Sen mukaan uuden kuvaohjelmien luokittelua koskevan lain mukaan ennakkotarkastuksesta luovuttaisiin ja siirryttäisiin kuvaohjelma-alan ja valtion viranomaisen yhteissääntelyyn. Viranomaisen tehtäviin lisättäisiin mediakasvatus ja – tutkimus. Taustalla on audiovisuaalisen median voimakas muutos, ennen muuta tarjonnan siirtyminen yhä enemmän Internetiin. Uudistusesitystä valmisteleva työryhmä sai lisäaikaa lopullisen esityksen valmistamiseksi helmikuun loppuun 2010.

Televisioyhtiöiden tilausohjelmalveluun asetettujen ohjelmien tarkastaminen tapahtui 1.7.2009 asti ns. kevennetyn tarkastuksen menettelyn mukaisesti. Kevennetty tarkastus otettiin käyttöön syksyllä 2007 asetuksen muutokseen perustuen. Lainmuutoksen myötä poikkeusmenettelystä voitiin luopua. Toisin kuin tv- yhtiöiden alkuperäinen arvio oli, syksyn kuluessa yhtiöiden tilausohjelmalveluun asettamien 15 vuotta täyttäneille tarkoitettujen ja tarkastukseen tulevien ohjelmien määrä väheni, kunnes yhtiöt päättivät kokonaan luopua niiden tarjolle asettamisesta. Osin taloudellisen tilanteen, osin tarkastusmäärien vähenemisen vuoksi elokuvatarkastamo lopetti kokonaan kuusi sivutoimista tarkastajan virkaa niiden määräajan päättyessä vuoden lopussa.

Lainmuutoksen ja laajan lainuudistustyön lisäksi vuotta 2009 leimasi myös valmistautuminen tarkastamon toimitilojen muuttoon. Opetusministeriön päätöksellä Valtion elokuvatarkastamo muuttaa syyskuussa 2010 Sörnäisten rantatielle Kansallisen audiovisuaalisen arkiston uusien tilojen naapuriin. Saneeraussuunnittelu ja elokuvakatselutilojen erillisrakennussuunnittelu vaativat runsaasti aikaa ja resursseja jo vuonna 2009 johtuen tilojen kokonaissaneerauksen aikataulusta.

Taloudellisesti vuosi oli edellistä selvästi heikompi, ennen muuta 1.7.2009 voimaan astuneen lainmuutoksen vuoksi. Tarkastustulot vähenivät noin 18,3 prosenttia.

Tarkastusmäärät lisääntyivät hieman, mutta tulot vähenivät, koska kasvu tapahtui lyhyiden kuvaohjelmien kohdalla. Kevennettyjen tarkastusten maksut jäivät pois, eikä uusi valvontamaksu kattanut täysin niiden loppumista. Sekä tavallisten kuvaohjelmien että

pornografisten kuvaohjelmien ilmoitusmäärät sen sijaan nousivat. Poikkeuksellisen suuri kasvu johtui lähinnä tv- yhtiöiden tilausohjelmopalveluun asettamien ohjelmien ilmoituksista (mm. uutiset ja ajankohtaisohjelmat).

Tulosopimuksessa vuosille 2008–2010 arvioitiin tarkastettavan noin 1600 kuvaohjelmaa. Vuonna 2009 tarkastettiin 1765 ohjelmaa (2008: 1618 kuvaohjelmaa). Kuvaohjelmien rekisteröinnit eli tarkastettujen ja ilmoitettujen yhteismäärä 44 540 (tulosopimus 22 500) ylitti selvästi tulosopimuksen arvion. Tähän vaikuttivat tilausohjelmopalveluiden ilmoitukset ja pornografisten ilmoitusten kasvu.

Ilmoitusten osalta vuorovaikutteisten kuvaohjelmien eli tietokone- ja konsolipelien luvut hieman nousivat. Kasvu vuoteen 2008 verrattuna oli 13 prosenttia. Pelien tarkastuksia oli kaksi.

Tilastokeskus toteutti kuluttajabarometrin yhteydessä yleisökyselyn, jota vastaava oli edellisen kerran tehty vuonna 2007. Kyselyn mukaan noin 80 prosenttia 15–74 -vuotiaista suomalaisista pitää elokuvien ja muiden tallenteiden ikärajoja yleensä sopivina. Prosenttiosuus on noussut kahdessa vuodessa kahdeksalla prosenttiyksiköllä. Ikärajat tunnettiin myös paremmin kuin edellisellä tutkimuskierroksella.

Valtion elokuvalautakunnalle tehtiin vuoden aikana vain kolme valitusta ikärajoista. Määrä on poikkeuksellisen pieni. Vuotta aikaisemmin valituksia oli yhdeksän, mikä sekin on pitkäaikaiseen keskiarvoon nähden vähän. Vuonna 2009 tehdyistä valituksista vain yksi koski kokoillan elokuvaa, kaksi muuta trailereita. Valituksista hyväksyttiin kaksi.

Elokuvatarkastamo panosti edelleen eri tavoin mediakasvatukseen ja ikärajavalistukseen. Tarkastamo oli Mediakasvatusseuran yhteisöjäsen, ja tarkastamon johtaja oli asiantuntijajäsenenä lapsiasiavaltuutetun neuvottelukunnassa, samoin Mannerheimin lastensuojeluliiton mediakasvatustyöryhmässä. Myös opetusministeriön asettama mediakasvatuksen koordinaatiota kehittänyt työryhmä, jonka asiantuntijajäsenenä tarkastamon johtaja toimi, jatkoi työtään. Lisäksi tarkastamon edustajat osallistuivat eri tavoin LVM: n mediafoorumien ja sen alaryhmien työhön. Erityisesti panostettiin vanhempien tueksi perustetun peliraati.fi kehittämiseen. Jälkivalvontatarkastaja osallistui Päivittäistavarakauppa ry:n ikärajavaltavien tuotteita koskevaan ohjausryhmään. Ikärajaesitteitä ja muuta valistusmateriaalia jaettiin opettajille tarkoitetuilla Educa – messuilla ja muissa tapahtumissa. Elokuvatarkastamon tarkastaja luennoi myös psykologimessuilla. Uutena työmuotona otettiin käyttöön nuorisopaneelit, joiden avulla kerätään koululaisten kokemuksia elokuvista. Lisäksi elokuvatarkastamo avasi verkkosivuillaan yleisölle mahdollisuuden ottaa kantaa yksittäisten ikärajojen oikeellisuudesta.

Yhteistyö Viestintäviraston kanssa oli vilkasta. Elokuvatarkastamo antoi virastolle viisi lausuntoa, kaksi enemmän kuin vuotta aikaisemmin, koskien eri televisiossa esitettyjen ohjelmien lähetyssaikaa ja ikärajaa, mikäli ne olisi toimitettu tarkastettaviksi. Myös yhteistyötä tv- yhtiöiden kanssa tiivistettiin. Samoin yhteistyötä Kuluttajaviraston kanssa jatkettiin. Muita yhteistyökumppaneita olivat Kansallinen audiovisuaalinen arkisto, Suomen elokuvasäätiö, Mediakasvatuskeskus, Koulukino, Elokuvakontakti sekä aikuisviihdeyritysten yhdistys. Teleforumin välityksellä saatiin solmituksi palveluntarjoajien ja tarkastamon välillä selainpelien itsesääntelysopimus.

Jälkivalvontaa suoritettiin yhdessä poliisin kanssa. Tutkintapyyntöjä tehtiin kolme. Painopiste jälkivalvonnassa vuonna 2009 oli kuvaohjelmien Internet-levityksen kartoittamisessa.

Tiedotuspaketti kuvaohjelmalain määräyksistä lähetettiin noin tuhannelle tallenne- tai Internet-levitystä harjoittavalle yrittäjälle. Koulutusyhteistyötä sisäasiainministeriön poliisiosaston ja Poliisiammattikorkeakoulun kanssa jatkettiin. Tietokonepelialaa edustavan Figma ry:n kanssa toteutettiin jälleen K18 -pelien koeostoprojekti, jonka tulokset olivat etenkin pääkaupunkiseudulla paremmat kuin edellisellä vuonna.

Kansainvälistä yhteydenpitoa jatkettiin. Tarkastamon edustajat osallistuivat Pohjoismaiseen elokuvatarkastajien konferenssiin Tukholmassa sekä PEGI: n kokoontumiseen Varsovassa ja Games in Schools –seminaariin Strasbourmissa.

Elokuvatarkastamon neuvottelukunta kokoontui vuoden aikana kahdesti. Neuvottelukunnan jäsenet osallistuivat myös kuvaohjelmien lainuudistustyöryhmän työhön. Puheenjohtajana toimi edelleen tarkastamon johtaja Matti Paloheimo ja jäsenenä toiminnanjohtaja Riku Olkkonen (Figma ry), kanavajohtaja Pirjo Airaksinen (Nelonen), kulttuuriasiainneuvos Kristina Hautala - Kajos (Opetusministeriö), nuorisotyön päällikkö Juuso Peura (Mannerheimin lastensuojeluliitto), pääsihteeri Hanna Markkula - Kivisilta (Pelastakaa Lapset ry), toimitusjohtaja Raija Nurmio (Suomen Filmikamari), ylitarkastaja Maarit Pietinen (Valtion elokuvatarkastamo), psykologian tohtori Tarja Salokoski, puheenjohtaja Lasse Saarinen (Suomen elokuvatuottajat ry) ja professori Tapio Varis (Tampereen yliopisto).

2. Vaikuttavuus

2.1. Toiminnan vaikuttavuus

Kuvaohjelmien ennakkotarkastus

Elokuvatarkastamon vaikuttavuustavoitteena oli edelleen lasten kehityksen turvaaminen kuvaohjelmaympäristössä. Tavoitteen saavuttamista mitattiin Tilastokeskuksen kyselytutkimuksella, joka toteutetaan joka toinen vuosi. Vaikuttavuusarvioinnin perusteena oli myös tarkastamolle tullut palaute sekä julkinen keskustelu. Yleisöpalautteesta enemmän asiakaspalvelu/tiedotusosiossa s. 6

Tarkastetut kuvaohjelmat

2007:	1607
2008:	1618
2009:	1765

Normaalisti tarkastettuja kuvaohjelmia oli yhteensä 1765 (2008: 1618), kun tulossopimuksen arvio vuosille 2008 - 2010 on 1600 kuvaohjelmaa. Normaalityrkastusten lisäksi vuonna 2009 tarkastettiin ns. kevennetysti eli kirjallisen aineiston perusteella 1322 ohjelmaa (2008: 1393) lainmuutokseen 1.7.2010 saakka.

Valitukset

2007:	14
2008:	9
2009:	3

Valitusten määrä väheni selvästi vuodesta 2008. Tarkastusten kokonaismäärään nähden se oli poikkeuksellisen vähäinen. Prosenttiosuus oli 0,2, kun se vuonna 2008 oli 0,3. Valituksista, joista kaksi kohdistui trailereihin, hyväksyttiin kaksi.

Tilastokeskuksen yleisökyselyssä noin 80 prosenttia suomalaisista piti kuvaohjelmien ikärajoja yleensä sopivina. Sekä valitusmäärien että kyselyn perusteella elokuvatarkastamon antamien ikärajojen luotettavuutta ja johdonmukaisuutta voidaan pitää hyvänä. Kriittisimpiä ovat yleisötutkimusten ja yleisöpalautteen perusteella pienten lasten vanhemmat ja yli 50-vuotiaat.

Esitysluvat

Tarkastusviranomaisen voi antaa luvan esittää 18 vuotta nuoremmille kuvaohjelmia niitä ennakoita tarkastuttamatta kuvaohjelmien esittämistä varten järjestettävässä erityisessä tilaisuudessa. Tulossopimuksen arvio on 25 esityslupaa. Vuonna 2009 lupia anottiin 23.

2007:	24
2008:	26
2009:	23

Ilmoitusten käsittely ja rekisteröiminen

Vaikuttavuustavoitteena oli ilmoituskäsittelyn laadukkuus lastensuojelun takeena. Käytännössä tämä tarkoittaa viranomaisrekisterin tarkkuutta, hyvää käytettävyyttä ja mahdollisimman laajaa tunnettuutta sekä kuvaohjelmarekisteriä rikoslain vastaista kuvaohjelmalevitystä ennaltaehkäisevänä tekijänä.

Ilmoitus- ja tarkastuskäsittelyyn suunniteltujen sähköisten järjestelmien kehitystyötä jatkettiin. Sekä kuvaohjelmien liikealaa että yleisöä palvelee avoin kuvaohjelmien ikärajahaku, joka kattaa kaikki päätökset 1940-luvulta alkaen. Vuodesta 2001 haku sisältää myös kunkin päätöksen perustelut. Vuonna 2009 myös lisättiin ikärajatietokantaan perustelut ruotsinkielellä.

Sähköisten järjestelmien suunnittelu, kehittäminen ja ylläpito oli elokuvatarkastamolle edelleen palkkauskustannusten jälkeen suurin yksittäinen menoerä, 151 778 euroa (2008 noin 58 591 euroa). Menojen kasvu (+ 159 %) johtui lainsäädännön aiheuttamista välttämättömistä muutoksista tietojärjestelmiin, kotisivujen kiinnostavuuden ja tunnettuuden parantamisesta sekä jälkivalvontajärjestelmän parantamisesta rikoslain vastaisen aineiston ennaltaehkäisyn ja lausuntojen laadun parantamiseksi

Tavallisten kuvaohjelmien ilmoitukset

2007:	2171
2008:	7398
2009:	22873

Tavallisten kuvaohjelmien ilmoitukset lisääntyivät vuonna 2009 huomattavasti televisioyhtiöiden tilausohjelmopalveluilmoitusten vuoksi. Lisäystä vuoteen 2008 verrattuna, oli peräti 209 prosenttia.

Vuorovaikutteisten kuvaohjelmien ilmoitukset

2007:	1283
2008:	1174
2009:	1322

Vuorovaikutteisten kuvaohjelmien eli lähinnä tietokone- ja konsolipelien ilmoitukset lisääntyivät selvästi vuodesta 2008. Näistä 118 (212 vuonna 2008) oli pelilehtien ilmoituksia. Lisäystä ilmoituksissa oli kaikkiaan 12,7 prosenttia.

Pornografisten kuvaohjelmien ilmoitukset

2007:	24 234
2008:	14 060
2009:	18 575

Pornografisten kuvaohjelmien ilmoitukset lisääntyivät vuoden 2008 poikkeuksellisen alhaisista luvuista. Vuodesta 2008 määrä nousi noin 32 prosentilla.

Rikoslain vastaisesta sisällöstä epäiltyjen ja katsottavaksi pyydettyjen kuvaohjelmien määrä laski vuoden 2008 poikkeuksellisen korkeista luvuista. Pyydettyjä oli kuitenkin edelleen paljon elokuvatarkastamon resursseihin nähden.

Pyydettiin ilmoitusten perusteella katsottavaksi Arvioitiin rikoslain vastaisiksi

2007:	245	90	37 %
2008:	540	283	52 %
2009:	397	208	52 %

Pornografisten kuvaohjelmien ilmoitusjärjestelmään liittyvä valvonta on luonteeltaan ennaltaehkäisevää. Sitä täydentää jälkivalvonta. Rikoslain vastaisiksi arvioitujen kuvaohjelmien osuus katsottavaksi pyydettyistä pysyi samana kuin vuonna 2008.

Lausunnot viranomaisille

Vaikuttavuustavoitteena oli edesauttaa rikollisen toiminnan ehkäisemistä kuvaohjelmiin liittyvissä asioissa sekä edistää viranomaisyhteistyötä kuvaohjelmaympäristössä.

Vuonna 2009 tarkastamo antoi poliisille viisi lausuntoa koskien epäilyä rikoslain vastaisten kuvaohjelmien levittämisestä, näistä neljä liittyi pornografiseen aineistoon. Vuotta aikaisemmin lausuntoja annettiin poikkeuksellisen paljon, kaikkiaan 20, johtuen tarkastamon ja poliisin yhteisprojektista. Vuoden 2008 aikana annetut lausunnot työllistivät elokuvatarkastamoaa vielä vuonna 2009 mm. tuomioistuinkäsittelyjen vuoksi.

Pornografisiin kuvaohjelmiin liittyvää neljää lausuntoa varten katsottiin vuonna 2009 255 eri ohjelmaa (2008: 756 ja 2007: 257). Vuonna 2008 määrä oli poikkeuksellisen suuri johtuen poliisin kanssa toteutetuista tarkastusiskuista. Katsotuista kuvaohjelmista arvioitiin rikoslain vastaisiksi 98 eli 38 prosenttia. (vuonna 2008: 338 kappaletta eli 45 prosenttia). Vuoden 2007 vastaavat luvut olivat 110 kappaletta ja 42,8 prosenttia. Takavarikot ovat keskenään varsin erilaisia, joten prosenttiosuuksista ei voi tehdä pitkälle meneviä johtopäätöksiä rikoslain

vastaisen aineiston kokonaislevityksestä. Myös tarkastamon kriteerejä arvioinnissa on tarkennettu. Arvioinneissa ratkaisevia ovat asiantuntijalääkäreiden lausunnot.

Lisäksi elokuvatarkastamo antoi vuonna 2009 opetusministeriölle kaksi (2008 kolme) lausuntoa, valtiovarainministeriölle yhden (samoin 2008), oikeusministeriölle yhden, eduskunnan sivistysvaliokunnalle kaksi ja Viestintävirastolle viisi (2008 kolme) lausuntoa. Muille kuin poliisille annettuja lausuntoja oli yksitoista (2008 seitsemän, 2007 yksitoista). Kaikkiaan elokuvatarkastamo antoi kuusitoista lausuntoa (27 vuonna 2008, 19 vuonna 2007).

Asiakaspalvelu/Tiedotus

Tavoitteena oli hyvä eli luotettava ja mahdollisimman nopea asiakaspalvelu, jota mitataan asiakaspalautteella ja asiakaskyselyillä. Elokuvatarkastamo toteutti asiakaskyselyn vuonna 2008. Vuorovuosin toteutetaan joko asiakas- tai yleisökysely. Asiakaspalautetta saadaan vuosittain järjestettävissä neuvotteluissa elokuva- ja videoalaa edustavan Filmikamarin sekä pornografisten kuvaohjelmien levittäjien perustaman Aikuisviihdeyritykset ry:n kanssa. Myös televisio- ja pelialan kanssa on säännöllisiä tapaamisia.

Elokuvatarkastamon maksavia asiakkaita ovat kuvaohjelmien tuottajat, maahantuojat, esittäjät ja levittäjät. Asiakkaista noin puolet on pornografisten kuvaohjelmien levittäjiä, esittäjiä tai tuottajia, tietokone- ja konsolipelejä levittää vajaa viidennes ja loput ovat ”tavallisten” kuvaohjelmien esittäjiä, levittäjiä tai tuottajia.

Toinen tärkeä asiakasryhmä ovat kuvaohjelmien kuluttajat. Elokuvatarkastamo panostaa mahdollisimman paljon ikärajatietoisuuden lisäämiseen ja yleisön kanssa keskusteluun. Valtion elokuvatarkastamon toiminnasta, ikärajojen perusteista ja tehdyistä ikärajoista saa ajantasaista tietoa tarkastamon Internet-sivuilta.

Keskimäärin elokuvatarkastamon verkkosivuilla on kuukausittain n. 1500 eri käyttäjää. Marraskuun alussa elokuvatarkastamo avasi ikärajatietokantaansa yleisölle ikärajaäänestysmahdollisuuden. Parissa kuukaudessa ääniä annettiin yli 11 000 yli 2400 eri ohjelmasta. Mielipiteensä ilmaisesta 42 % piti ikärajaa liian korkeana, 26 % oikeana ja 32 % liian alhaisena. Yli sata ääntä keränneistä elokuvista (16 elokuvaa) neljällä oli enemmistön mielestä liian korkea ikäraja, viidellä liian matala ikäraja, kahden kohdalla enemmistö piti elokuvatarkastamon ikärajaa sopivana, lopuissa viidessä mielipiteet jakautuivat melko tasaisesti.

Elokuvatarkastamo sai vuonna 2009 myös yksityiskohtaista suoraa palautetta Internet-sivulla olevan palautetoiminnon kautta entistä enemmän eli 220 viestiä (2008: 197, 2007: 156.). Elokuvatarkastamo vastasi kaikkiin asiallisiin tiedusteluihin ja palautteisiin ja perusteli päätöksensä kysyjälle. Paljon palautetta annettiin television lähetysaikoihin liittyen, nämä viestit välitettiin Viestintävirastoon. Elokuvien ikärajaa koskevissa palautteissa arvosteltiin useimmiten tarkastamon asettamaa ikärajaa liian alhaiseksi (esim. Coraline, Inglorious Basterds, Watchmen), mutta myös liian korkeaksi (Daybreakers).

2.2. Siirto- ja sijoitusmenojen vaikuttavuus

Elokuvatarkastamolla ei ole sijoitusmenoja. Siirtomenoille ei ole asetettu tulostavoitteita. Ne käytettiin kaikkeen toimintaan.

3. Toiminnallinen tehokkuus

3.1. Toiminnan taloudellisuus

Tulosopimuksessa vuosille 2008–2010 elokuvatarkastamon vuosituloiksi arvioidaan 300 000 euroa. Luku ylittyi vuonna 2009, joskaan ei niin selvästi kuin 2008, jolloin tarkastustulot olivat 367 475 euroa. Vuonna 2009 tulot olivat 335 443 euroa. Ne laskivat osittain markkinatilanteen vaikeutumisen vuoksi, osittain kuvaohjelmalakiin tehtyjen muutosten vuoksi. Tarkastuksista kertyi 310 643 euroa ja 1.7. alkaen perityistä valvontamaksuista 24 800 euroa.

Tarkastuksen keskimääräiset kustannukset

Laskenta on tehty ainoastaan normaalin tarkastustoiminnan osalta ilman kevennettyä tarkastusta. Kevennetyn tarkastuksen kustannuksia ei ole erikseen tilastoitu.

2007:	192,61 € /h
2008:	190,93 € /h
2009:	256,23 € /h

Syitä tarkastuksen hinnan nousuun on Sörnäisten rantatielle muuttamisesta aiheutuvat kustannukset, lainmuutoksen aiheuttamat järjestelmämuutokset sekä johtajan ja ylitarkastajan osallistuminen lainuudistamistyöryhmien työhön, jonka vuoksi osa-aikaisten tarkastajien työtunteja lisättiin tilapäisesti. Näiden lisäksi elokuvatarkastamon panostukset mediakasvatukseen on vuonna 2009 kirjattu tarkastustoiminnan kuluiksi, koska mediakasvatus ei ole ollut omana tulosalueenaan.

Palkkauskuluina mitatut työvoimakustannukset

2007:	612 881 €
2008:	649 253 €
2009:	671 557 €

Työvoimakustannukset nousivat noin 3,3 prosenttia. Nousu johtui kahdesta VES -korotuksesta ja väliaikaisesti ruuhkien selvittämiseen tarvituista osa-aikaisten lisätyötuntimääristä.

3.2. Toiminnan tuottavuus

Kuvaohjelmien ennakkotarkastus

Tavoitteena oli tehokas tarkastustoiminta. Tätä mitattiin tarkastajien määrällä tarkastusta kohden, työajan seurannalla ja tarkastuksen keskimääräisellä tuntihinnalla.

Vuosien 2008 - 2010 määrällinen arvio tarkastettavista kuvaohjelmista on 1600 ohjelmaa. Elokuvatarkastamo ei voi asettaa varsinaisia määrällisiä tavoitteita, koska tarkastettavien kuvaohjelmien määrä riippuu kokonaan ohjelmien maahantuojusta ja levittäjistä. Arvio ylittyi vuonna 2009 selvästi, 1765 ohjelmaa, joka oli myös enemmän kuin vuonna 2008 (1618).

Tarkastetut pitkät kuvaohjelmat

2007:	966
2008:	1040
2009:	821

Vähennys (-21 %) edelliseen vuoteen verrattuna johtui 1.7. voimaan tulleen lainmuutoksen vaikutuksista, jonka seurauksena suuri osa tallennejakeluun ja tilausohjelmopalveluun tulleista televisiossa esitetyistä televisiosarjoista siirtyi tarkastusvelvollisuuden piiristä ilmoitusvelvollisuuden piiriin.

Tarkastetut lyhyet kuvaohjelmat

2007:	641
2008:	568
2009:	944

Huomattava lisäys johtuu lähinnä 1.7.2010 lainmuutoksen aiheuttamasta televisioyhtiöiden tilausohjelmopalveluihinsa laittaminen televisiossa klo 21 jälkeen esitettyjen kuvaohjelmien tarkastuksista. Nämä ohjelmat olivat pääosin lyhyitä kuvaohjelmia.

Tarkastetut kuvaohjelmat yhteensä

2007:	1607
2008:	1608
2009:	1765

Selitys kuten edellä.

Tarkastusten yhteenlaskettu kesto

2007:	2841 h
2008:	2865 h
2009:	2431 h

Vähennys vuodesta 2008 selittyy samoilla tekijöillä kuin edellä.

Keskimäärin tarkastajia/ tarkastus

2007:	1,88
2008:	1,78
2009:	1,67

Tulostavoite on 2 tarkastajaa tarkastusta kohden. Tavoitteesta jäätin edellisvuotta enemmän. Tarkastuksen keskimääräisiä kustannuksia arvioitaessa on huomattava, että kustannuksia mitataan minuuteissa, tarkastajien määrää taas tarkastettavaa teosta kohden. Elokuvateatterilevitykseen tarkoitetuilla elokuvilla on yleensä 3-5 tarkastajaa, samoin elokuvien trailereilla. Tallennelevitykseen tarkoitetuilla kuvaohjelmilla tarkastajia on yleensä yksi tai kaksi.

Tarkastusten keskimääräinen käsittelyaika

Tarkastusten käsittelyaikaa on ollut mahdollista luotettavasti tilastoida vasta vuoden 2005 alusta sähköisten tarkastus- ja ilmoitusjärjestelmien tultua käyttöön. Tarkastukset on jaettu viiteen eri kategoriaan toisaalta keston, toisaalta levitysformaatin mukaan. Katteoria Muut kuvaohjelmat käsittää eri kuvaohjelmatalenteet.

2007

Alle 3 minuutin kuvaohjelmat	3 vrk 9 h	314
Kuvaohjelmat 3 - 59 min.	13 vrk 9 h	326
Teatterilevityselokuvat 60 - 240 min.	2 vrk 9 h	170
Muut kuvaohjelmat 60 -240 min.	12 vrk 6 h	638
Pitkät yli 4 tunnin ohjelmat	20 vrk 3 h	157
Yhteensä	10 vrk 11 h	1605

2008

Alle 3 minuutin kuvaohjelmat	1 vrk 20 h	295
Kuvaohjelmat 3 - 59 min.	10 vrk 12 h	273
Teatterilevityselokuvat 60 -240 min.	2 vrk 23 h	177
Muut kuvaohjelmat 60 – 240 min.	11 vrk 12 h	729
Pitkät yli 4 tunnin ohjelmat	17 vrk 10 h	134
Yhteensä	9 vrk 3 h	1608

2009

Alle 3 minuutin kuvaohjelmat	2 vrk 14 h	283
Kuvaohjelmat 3 - 59 min	10 vrk 14 h	482
Teatterilevityselokuvat 60 - 240 min	2 vrk 13 h	171
Muut kuvaohjelmat 60 - 240 min	7 vrk 17 h	540
Pitkät yli 4 tunnin ohjelmat	13 vrk 16 h	89
Yhteensä	7 vrk 11 h	1565

Kuvaohjelmatarkastusten käsittelyajat lyhenivät keskimäärin noin kahdella vuorokaudella vuoteen 2008 verrattuna. Parannus johtuu lähinnä siitä, että pitkien kuvaohjelmien määrät ovat vähentyneet edellisvuodesta. Eniten lyhenivät muiden kuin elokuvateatterilevitykseen tarkastettujen kestoiltaan enintään neljätuntisten ja yli neljätuntisten kuvaohjelmien tarkastusajat (molemmassa ryhmissä noin neljällä vuorokaudella). Teatterilevityselokuvien käsittelyyn ja tarkastukseen panostettiin edelleen tietoisesti, sekä käsittelynopeuden että tarkastajamäärien suhteen. Tulossopimuksessa ei ole erikseen asetettu tavoitteita käsittelyajoille.

Ilmoitusten käsittely ja rekisteröiminen

Elokuvatarkastamon tavoitteena oli tehokkaasti toimiva ilmoitus- ja rekisteröintijärjestelmä. Mittarina oli rekisteröintimäärä suhteessa suunnittelu- ja työvoimakustannuksiin.

Rekisteröityjä (tarkastettuja ja ilmoitettuja kuvaohjelmia yhteensä)

2007:	29 297
2008:	20 304
2009:	44 540

Rekisteröintejä lisäsivät ennen muuta tv-yhtiöiden tilausohjelmapalveluilmoitukset. Yhtiöt ilmoittivat lain edellyttämällä tavalla mm. suuria määriä päivittäisiä uutis- ja ajankohtaisohjelmiaan, jotka ne asettivat tilausohjelmapalveluun nettisivuilleen.

Sähköisten järjestelmien suunnittelu, kehittäminen ja ylläpito on ollut elokuvatarkastamolle palkkauskustannusten jälkeen suurin yksittäinen menoerä, vuonna 2008 noin 56 000 euroa ja vuonna 2009 noin 151 000 euroa, josta systeemityön osuus n. 140 000 ja ylläpito 11 000 euroa. Systeemityön suuret kustannukset johtuvat mm. lainmuutoksen aiheuttamista järjestelmämuutoksista. Kehitystyöllä on pyritty parantamaan asiakaspalvelua, tehostamaan tiedotusta ja rikoslain vastaisen aineiston ennaltaehkäisyä. Sähköinen käsittely on helpottanut ja nopeuttanut tarkastamon työtä moniportaisen paperisen käsittelyn jäätyä lähes kokonaan pois.

Lausunnot viranomaisille

Tavoitteena oli kustannustehokas lausuntomenettely. Mittarina voidaan periaatteessa käyttää lausuntojen määrää suhteessa käytettyyn työaikaan. Lausunnot ovat kuitenkin varsin erityyppisiä, eivätkä siten keskenään vertailukelpoisia. Vuonna 2009 annettujen lausuntojen määrää ja niihin käytettyä työaika voidaan pitää melko tavanomaisina.

Tutkittavat määrät

2007:	257 kuvaohjelmaa
2008:	756 kuvaohjelmaa
2009:	255 kuvaohjelmaa

Asiakaspalvelu

Tavoitteena oli työn tehokkuutta ja mielekkyyttä lisäävä organisointi ja panostus asiakaspalvelua parantavaan tekniikkaan. Elokuvatarkastamon Internet-sivuja parannettiin ja luotiin yleisölle ikärajaäänestysmahdollisuus. Sähköisiä tarkastus- ja ilmoitusjärjestelmiä kehitettiin edelleen, samoin jälkivalvontaa ja poliisi- ja oikeuslaitosyhteistyötä varten luotua VALVO - tietojärjestelmää. Palvelua täydentää Kansallisen audiovisuaalisen arkiston ja VET: n yhteinen Elonet – tietokanta.

3.3. Maksullisen toiminnan tulos ja kannattavuus

Tarkastamon maksullisen toiminnan tulostavoitteeksi vuosille 2008–2010 on opetusministeriö vahvistanut 300 000 euroa vuodessa. Tulot kolmelta viime vuodelta ovat olleet:

2007:	348 312 euroa
2008:	367 475 euroa.
2009:	335 443 euroa

Tulostavoite on tältä osin ylitetty selvästi. Tulos on kuitenkin huonontunut vuodesta 2008 8,7 %. Syy on 1.7.2009 tapahtunut lainmuutos ja sen vaikutukset tarkastusmääriin.

KUSTANNUSVASTAAVUUSLASKELMA v.2009

TUOTOT	
Maksullisen toiminnan tuotot	
Tuotot kuvaohjelmien tarkastuksesta ¹⁾	310 643,00
Valvontamaksut ²⁾	24 800,00
TUOTOT YHTEENSÄ	335 443,00
KUSTANNUKSET	
Maksullisen toiminnan erilliskustannukset	
Aineet ja tarvikkeet	9 678,00
Henkilöstökustannukset	340 780,00
Vuokrat	57 307,00
Palvelujen ostot	213 081,00
Muut erilliskustannukset	2 030,00
ERILLISKUSTANNUKSET YHTEENSÄ	622 876,00
KÄYTTÖJÄÄMÄ	-287 433,00
Maksullisen toiminnan osuus yhteiskustannuksista	
Tukitoimintojen kustannukset	100 166,00
Poistot	3 726,00
Korot	-
Muut yhteiskustannukset	-
Osuus yhteiskustannuksista	103 892,00
KOKONAISKUSTANNUKSET YHTEENSÄ	726 768,00
ALIJÄÄMÄ	391 325,00

¹⁾ Sisältää tulot kuvaohjelmien tarkastuksesta (858/2000)

²⁾ Valvontamaksut 1.7.2009

Maksullisen toiminnan tuotot laskivat 8,8 % vuonna 2009. Maksullisen toiminnan erilliskustannukset olivat 622 876 euroa. Kustannukset vuoteen 2008 verrattuna ovat nousseet 79 671 euroa eli 14,7 %. Erilliskustannuksista suurin nousu (121 %) kertyy palvelujen ostoista. Palvelujen ostojen suuri määrä johtuu uusien toimitilojen suunnittelukustannuksista, atk-palvelujen ostoista sekä monien projektien aiheuttamista kustannuksista. Käyttäjäämä on kasvanut 38,9 %. Tämä johtuu toiminnan tuottojen laskusta sekä maksullisen toiminnan erilliskustannusten kasvusta.

Maksullisen toiminnan osuus yhteiskustannuksista on kasvanut. Tämä johtuu tukitoimintojen kustannusten osuuden kasvusta. Työaikaraportteihin perustuvat laskelmat osoittavat, että

vuonna 2009 hallinnon tulosalueiden eli ilmoitusten, lausuntojen, jälkivalvonnan sekä asiakaspalvelun työskentelevien henkilöiden työkustannuksista on siirtynyt tarkastustoiminnan tulosalueen puolelle. Siten myös kokonaiskustannukset ovat nousseet 14,8 %. Tämä selittyy myös tukitoimintojen kustannusten kasvusta. Alijäämä on kasvanut 45,8 %:iin.

Maksullisen toiminnan tuotot

2007:	348 312 €
2008:	367 475 €
2009:	335 443 €

Maksullisen toiminnan erilliskustannukset

2007:	547 197 €
2008:	543 205 €
2009:	622 826 €

Käyttöjäämä

2007:	- 198 785 €
2008:	- 175 730 €
2009:	- 287 430 €

Osuus yhteiskustannuksista

2007:	77 314 €
2008:	92 614 €
2009:	103 892 €

Kokonaiskustannukset yhteensä

2007:	624 511 €
2008:	635 819 €
2009:	726 768 €

Alijäämä

2007:	276 199 €
2008:	268 344 €
2009:	391 325 €

3.4. Yhteisrahoitteisen toiminnan kustannusvastaavuus

Valtion elokuvatarkastamolla ei ollut yhteisrahoitteista toimintaa.

4. Tuotokset ja laadunhallinta

4.1. Suoritteiden määrät ja aikaansaadut julkishyödykkeet

Valtion elokuvatarkastamon laissa määrättyjä suoritteita ovat kuvaohjelmien tarkastukseen perustuvat ikäraajapäätökset, kuvaohjelmien rekisteröinnit, luvat esittää kuvaohjelmia 18 vuotta nuoremmille niitä tarkastuttamatta erityisissä tilaisuuksissa, lausunnot viranomaisille sekä vuosittain julkaistava luettelo tarkastetuista kuvaohjelmista.

Näiden lisäksi elokuvatarkastamolla on julkishyödykkeitä, kuten kuvaohjelmien sääntelyä koskevia tiedotteita ja tietoiskuja, sekä muita suoritteita, kuten erilaisia tietopalveluita, neuvontaa ja mediakasvatukseen liittyvää valistustoimintaa.

Elokuvatarkastamon tulostavoitteet vuosille 2008 - 2010 ovat:

1600 kuvaohjelmatarkastusta ja vastaavaa ikäraajapäätöstä,
22 500 kuvaohjelmien rekisteröintiä,
25 esityslupaa,
8 lausuntoa ja
1 kuvaohjelmaluettelo.

Tarkastettuja kuvaohjelmia ja samalla tarkastukseen perustuvia ikäraajapäätöksiä vuonna 2009 oli 1765, kuvaohjelmien rekisteröintejä kaikkiaan 44540, esityslupia 23, 16 lausuntoa muille viranomaisille ja ministeriöille sekä yksi tarkastamon Internet-sivuilla julkaistu sähköinen kuvaohjelmaluettelo. Määrien kehitystä on kuvattu edellisissä luvuissa. Tulossopimuksen arvioista jäätiiin vain esityslupien osalta. Esityslupien määrään elokuvatarkastamo voi vaikuttaa, lupapäätöksiä tehdään hakemusten perusteella.

Yhä kasvava alue elokuvatarkastamon työssä on erilainen tiedotus- ja valistustoiminta sekä mediakasvatukseen liittyvä yhteistyö eri toimijoiden kanssa. Elokuvatarkastamon johtaja on ollut jäsenenä liikenne- ja viestintäministeriön lasten ja nuorten mediafoorumissa, Lapsiasiavaltuutetun neuvottelukunnassa sekä Mannerheimin lastensuojeluliiton mediakasvatuksen ohjausryhmässä. Elokuvatarkastamo on ollut mukana mm. peliraati.fi – sivuston ohjausryhmässä ja osallistunut Koulukinon mediakasvatusmateriaalin tuottamiseen ja Mannerheimin lastensuojeluliiton peruskoulun aloittajille suunnattuun Hyvä alku koulutielle - tiedotuskampanjaan. Mediakasvatus on liitetty yhden tarkastajan viran erityisalueeksi.

4.2. Palvelukyky sekä suoritteiden ja julkishyödykkeiden laatu

Valtion elokuvatarkastamon tulostavoitteena on ollut hyvä asiakaspalvelu ja asiakaslähtöinen toimintamalli. Tarkastamon palvelukyky on suoritteiden kasvu ja henkilökunnan määrä huomioon ottaen ollut hyvä.

Vuonna 2008 suoritettussa asiakaskyselyssä noin 60 prosenttia piti tarkastamon palvelua asiantuntevana ja nopeana, lähes 80 prosentin mielestä ikäraajat olivat yleensä sopivia ja myös johdonmukaisia tai melko johdonmukaisia. Vuonna 2009 ei asiakaskyselyä tehty, mutta tarkastusten käsittelyaikojen lyhentymisen kahdella vuorokaudella on selvä parannus.

5. Henkisten voimavarojen hallinta ja kehittäminen

Tulosopimuksessa vuosille 2008 -2010 on tarkastamon tavoitteeksi asetettu henkisesti ja fyysisesti hyvinvoiva, työhönsä motivoitunut ja pätevyydeltään jatkuvasti kehittyvä henkilökunta. Tavoitteisiin pyritään työhyvinvointia ja johtamista edistämällä, yhteisin koulutustapahtumin, henkilökohtaisella koulutuksella sekä viraston palkkausjärjestelmää ja tulospalkkiomenetelmiä kehittämällä.

Henkilöstö-, talous- ja tietohallintoon liittyvää koulutusta hankittiin näistä alueista vastaaville. Henkilöstölle annettiin myös ajantasaista tietoa opetusministeriön palvelukeskushankkeesta. Osa tarkastamon talous- ja henkilöstöhallinnon tehtävistä siirtyi toukokuusta alkaen Valtiokonttorin palvelukeskuksen vastuulle. Useat tarkastajat osallistuivat johonkin alan kansainväliseen konferenssiin. Ruotsin kielen keskustelukoulutusta tuettiin.

Vakinaisen henkilöstön lukumäärä kasvoi hieman lähinnä osa-aikaeläkejärjestelyjen johdosta. Oheiset perusluvut on laskettu 31.12.2009 tilanteen mukaan. Oheen on merkitty myös koko vuoden tilanteen huomioonottavat laskelmat.

Vakinaisten työntekijöiden lukumäärä

2007:	10
2008:	10
2009:	12

Koko vuoden tilanteen mukaan vakinaisia työntekijöitä oli samoin 12.

Vakinaisten työntekijöiden prosenttiosuus koko henkilöstöstä

2007:	52,6 %
2008:	53,0 %
2009:	60,0 %

Koko vuoden tilanteen mukaan vakinaisia työntekijöitä oli 52 % (50 % vuonna 2008) henkilöstöstä. Henkilöstön kokonaismäärä koko vuosi huomioon ottaen oli 23 (22 vuonna 2008), vuoden lopussa 20 (19 vuonna 2008).

Naisten osuus vakinaisesta henkilöstöstä on vaihdellut. Naisia oli 70 prosenttia ja miehiä 30 prosenttia vuonna 2007. Vuoden 2008 lopussa naisia oli vakinaisesta henkilöstöstä 60 prosenttia ja miehiä 40 prosenttia. Koko vuosi huomioon ottaen vastaavat luvut olivat 64 ja 36 prosenttia. Vuonna 2009 naisten osuus oli 67 prosenttia ja miesten 33 prosenttia niin vuoden lopussa kuin koko vuoden aikana.

Määräaikaisten, kokoaikaisten ja osa-aikaisten työntekijöiden määrät ovat hieman vaihdelleet riippuen lähinnä siitä, millainen on ollut tarkastajien työvoimatarve. Tarkastajat ovat yleensä osa- tai sivutoimisia ja työnsä aloittaessaan myös määräaikaisia.

Määräaikaisten työntekijöiden lukumäärä

2007:	9
2008:	9
2009:	8

Koko vuoden tilanteen mukaan määräaikaista työntekijöitä oli 11 samoin kuin vuonna 2008.

Määräaikaisten työntekijöiden prosenttiosuus koko henkilöstöstä

2007:	47,4 %
2008:	47,0 %
2009:	40,0 %

Koko vuoden tilanteen mukaan määräaikaisten prosenttiosuus oli 48, vastaavasti 50 % vuonna 2008. Osuus on vaihdellut työtilanteen ja virkamääräysten mukaan.

Kokoaikaisten työntekijöiden lukumäärä

2007:	12
2008:	12
2009:	11

Koko vuoden tilanteen mukaan kokoaikaisia työntekijöitä oli 13 (12 vuonna 2008). Vuoden lopun ja koko vuoden tilanteen eroa selittävät osa-aikaeläkejärjestelyt ja osatoimisen tarkastajan viran muuttaminen väliaikaisesti kokoaikaiseksi.

Kokoaikaisten työntekijöiden prosenttiosuus koko henkilöstöstä

2007:	63,2 %
2008:	55,0 %
2009:	55,0 %

Koko vuoden tilanteen mukaan kokoaikaisten työntekijöiden prosenttiosuus oli 56 (63 prosenttia vuonna 2008).

Osa-aikaisten työntekijöiden lukumäärä vuoden lopussa

2007:	7
2008:	7
2009:	9

Koko vuoden tilanteen mukaan osa-aikaisia oli 10 (samoin 2008).

Osa-aikaisten työntekijöiden prosenttiosuus koko henkilöstöstä vuoden lopussa

2007:	36,8 %
2008:	37,0 %
2009:	45,0 %

Koko vuoden tilanteen mukaan prosenttiosuus oli 45,0 prosenttia (samoin 2008).

Henkilötyövuodet

2007: 13,0 htv
2008: 14,0 htv
2009: 14,0 htv

Henkilöstön keski-ikä vuoden lopussa (vakinaiset)

2007: 52,1 v.
2008: 49,6 v.
2009: 50,0 v.

Koko vuoden tilanteen mukaan vakinaisten työntekijöiden keski-ikä oli 52 vuotta (47,1 vuotta 2008).

Henkilöstön ikäjakauma vuoden lopussa

	20- 30 v.	31-40v.	41-50v.	51-60v.	61v. -
2007:	1	1	9	8	
2008:	-	2	9	7	1
2009:	-	2	7	9	1

Koko vuoden tilanteen mukaan vastaavat luvut olivat 2, 4, 7, 9 ja 1 (1, 4, 9, 7 ja 1 vuonna 2008).

Sairauspoissaolot

2007: 168 pv
2008: 59 pv
2009: 49 pv

Sairauspoissaoloissa on tapahtunut selvää vähennystä. Vuoden 2007 lukuja selittää pitkä leikkauksesta johtunut sairausloma.

Työterveyshuollon kustannukset

2007: 7 245 €
2008: 5 030 €
2009: 7 587 €

Henkilökunnalle kustannettiin liikuntalippuja eri liikuntalaitoksiin fyysisen kunnon ylläpitämiseksi. Lippujen kustannukset vuonna 2009 olivat 2 298 euroa. Koulutusta on kustannettu noin 10 220 eurolla.

Vuonna 2009 tarkastamossa toteutettiin työhyvinvointiprojekti työterveyshuollon psykologin avustuksella. Elokuvatarkastamo tarjosi myös edellisen vuoden tapaan tarvittaessa joko

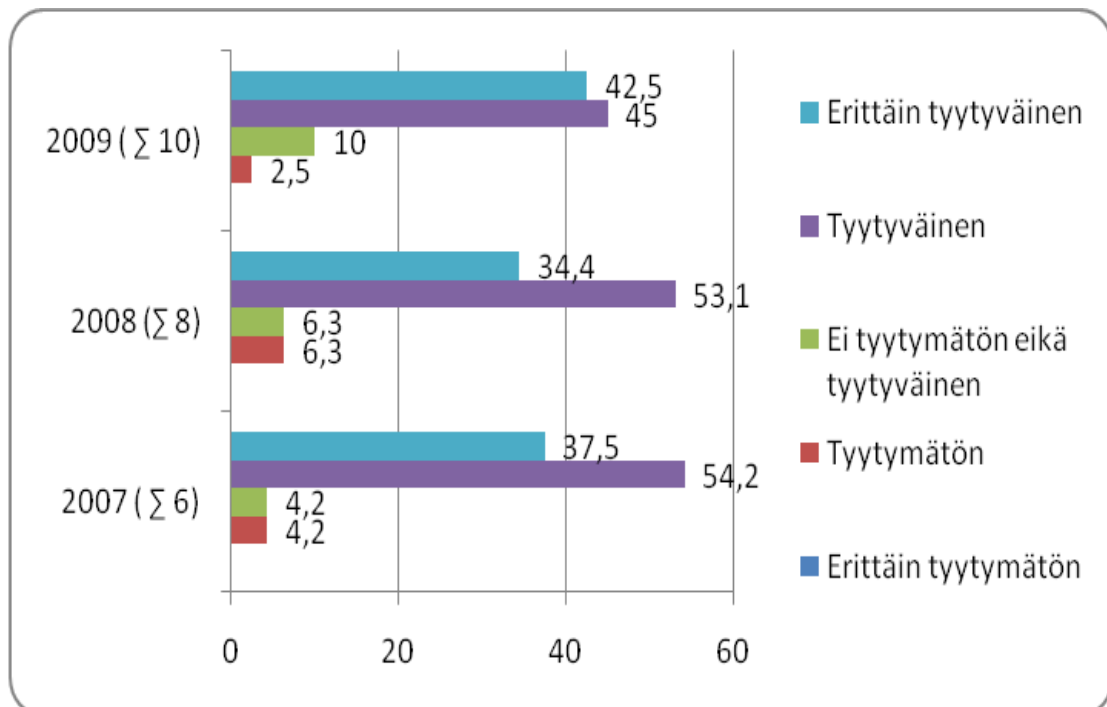
yksityistä tai ryhmätyönohjausta pornografisten ja väkivalta-aineistojen katseluun liittyen. Osa tarkastajista käytti mahdollisuutta yksityiseen työnohjaukseen.

Työtyytyväisyys

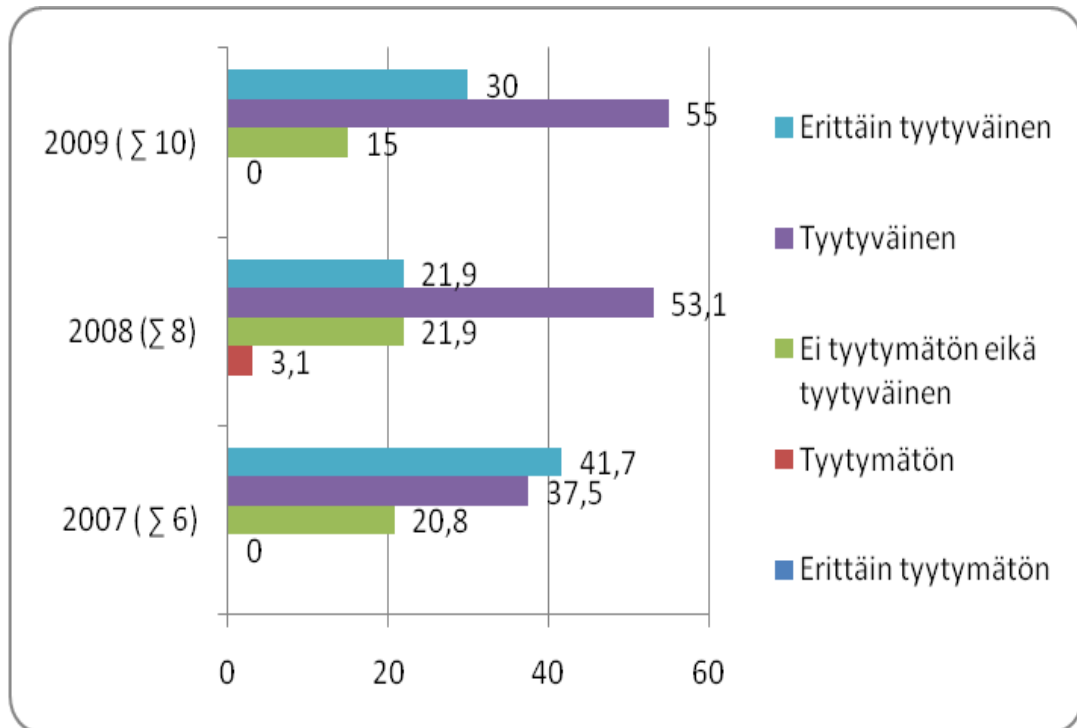
Vuoden 2007 joulukuussa tehtiin ensimmäistä kertaa VM Baro -työtyytyväisyyskysely. Koska työyhteisö on pieni, yhdenkin vastaajan mielipiteellä on huomattava merkitys. Vastausprosentti jäi vuonna 2007 46:een, vuonna 2008 vastausprosentti parani 61:een. Vuoden 2009 kyselyssä vastausprosentti nousi jo tyydyttävään 71,4:een.

Tuloksissa näkyvät viraston asemaan, lainsäädäntöön, toimitiloihin ja taloustilanteeseen liittyvien muutosten aiheuttama epävarmuus. Toisaalta viraston voimakas panostus sisäisen tiedotuksen ja työilmapiirin parantamiseen on selvästi parantanut työtyytyväisyyttä, kuten seuraavat kuviot osoittavat.

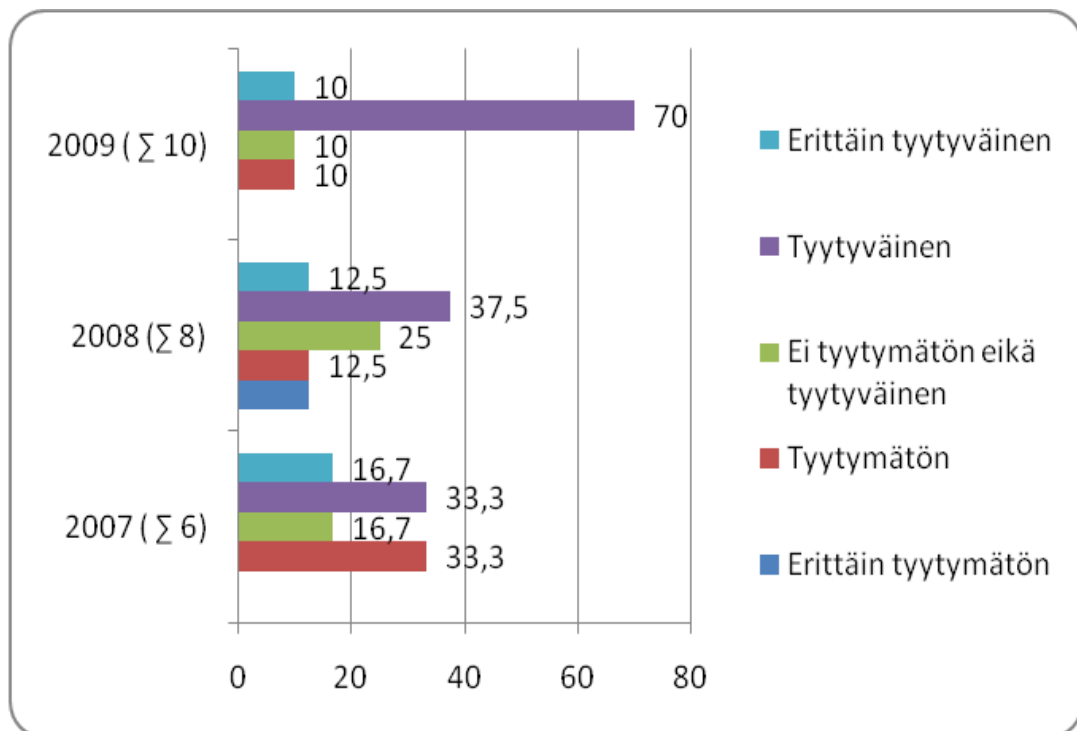
1. Johtaminen



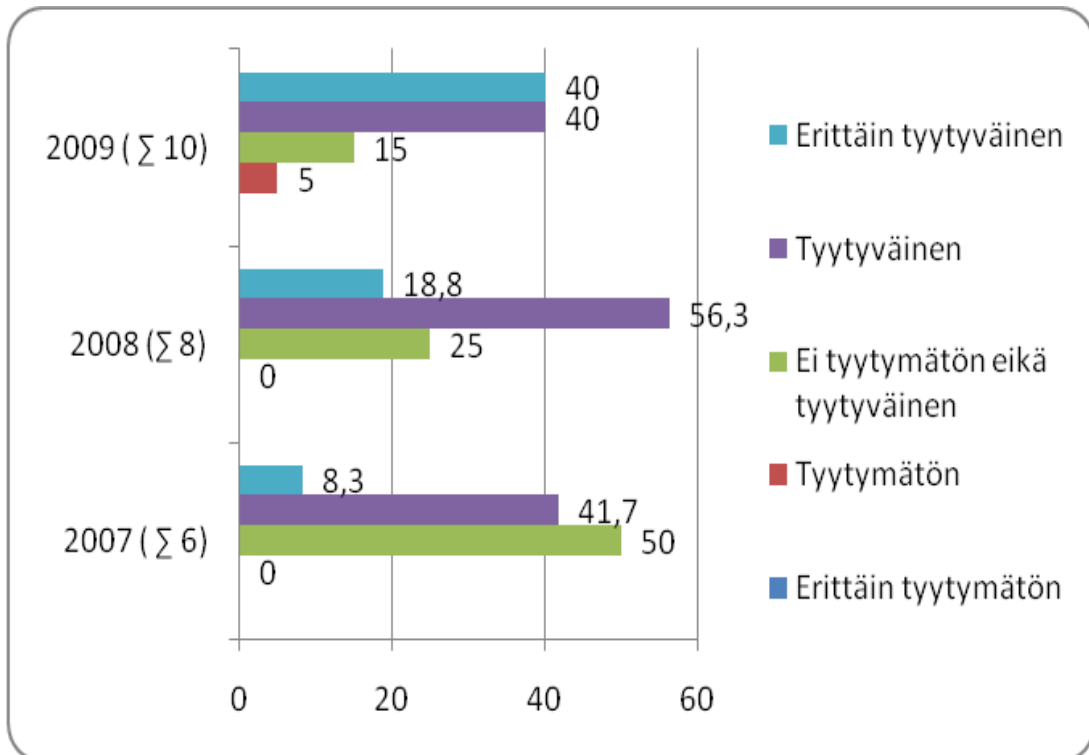
2. Työn sisältö ja haasteellisuus



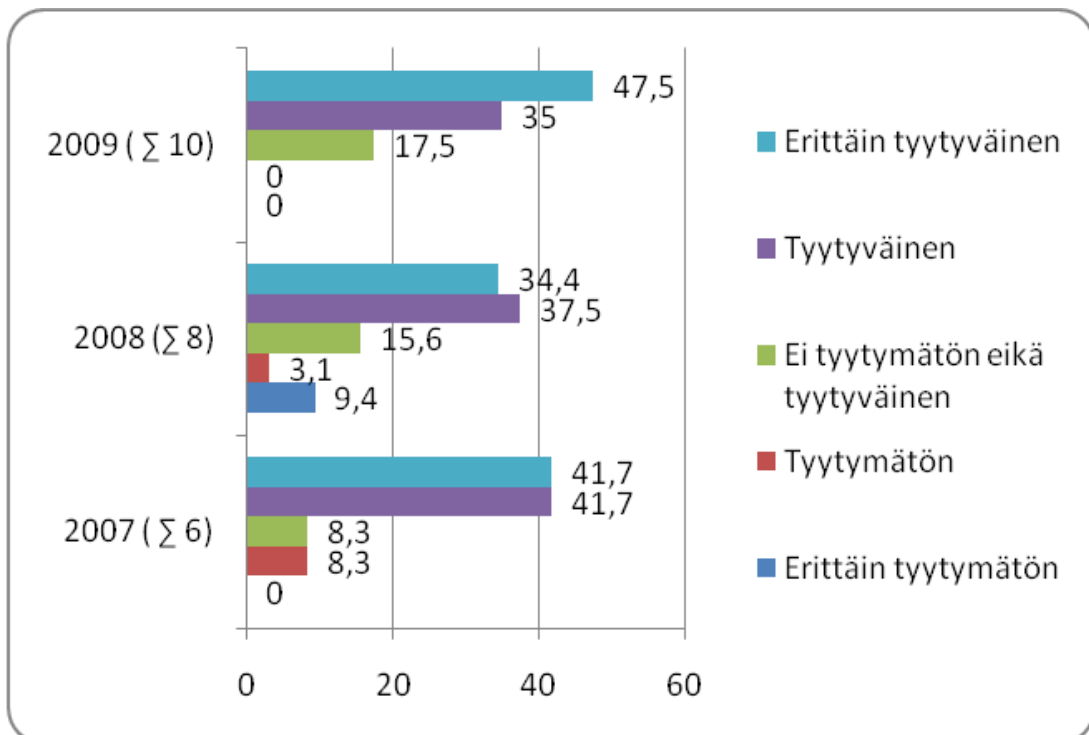
3. Palkkaus



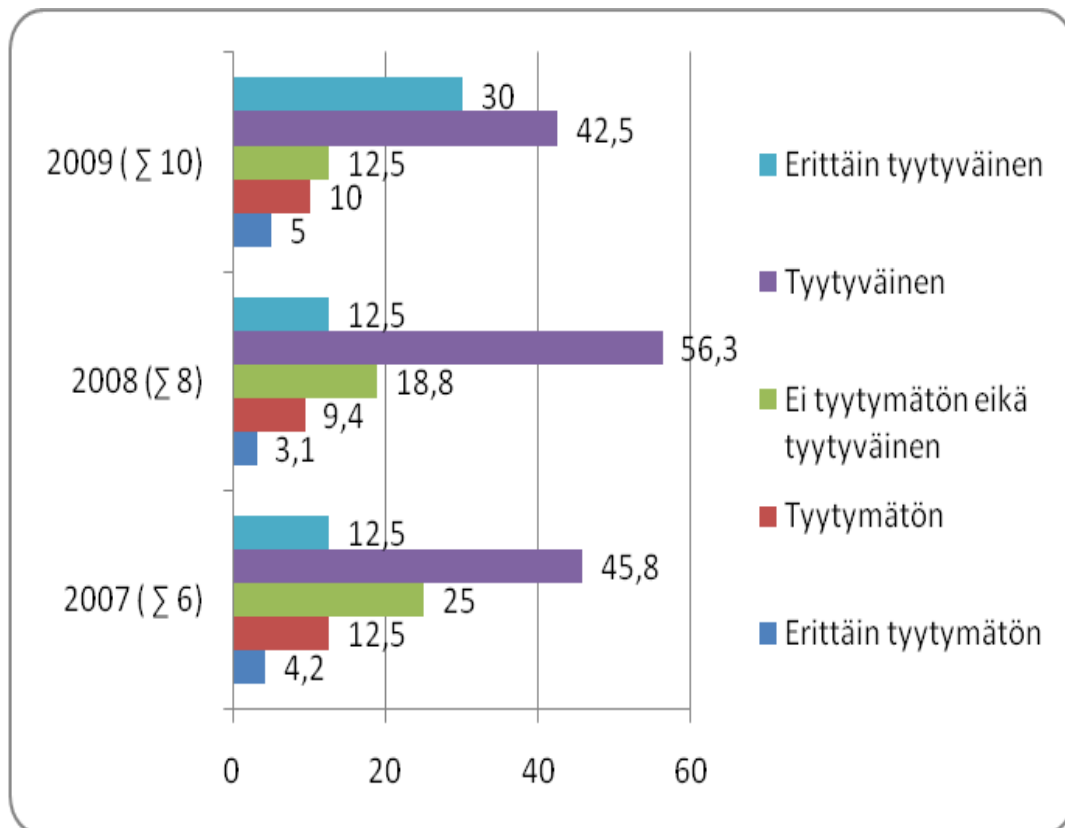
4. Kehittymisen tuki



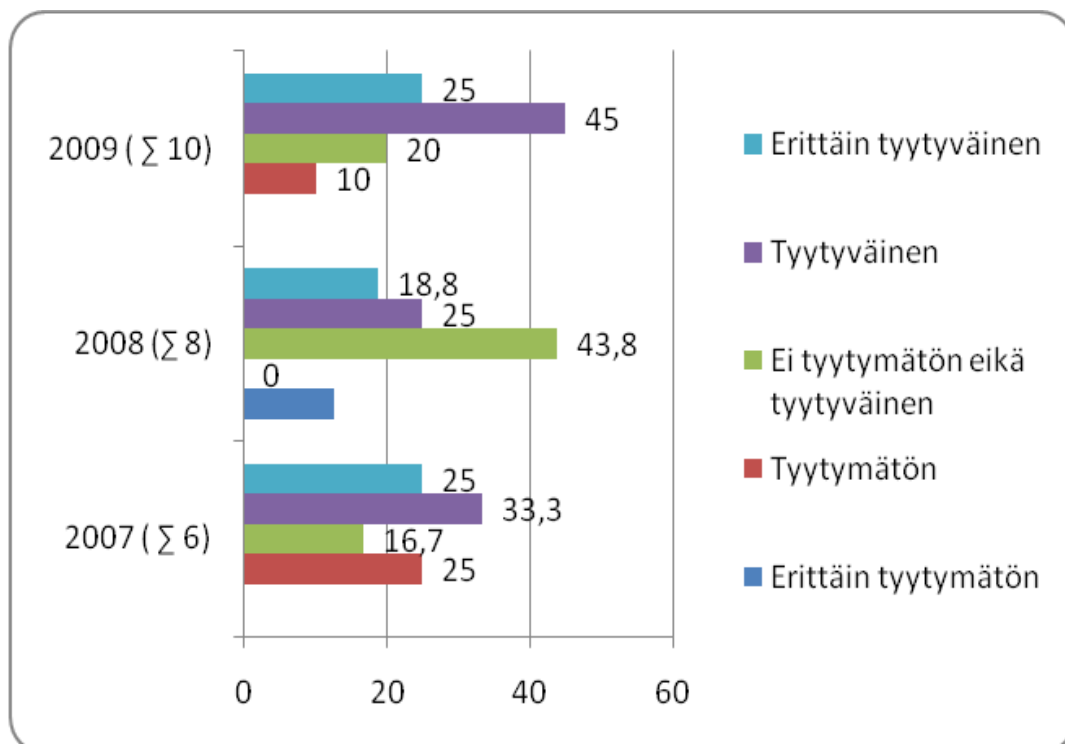
5. Työilmapiiri ja yhteistyö



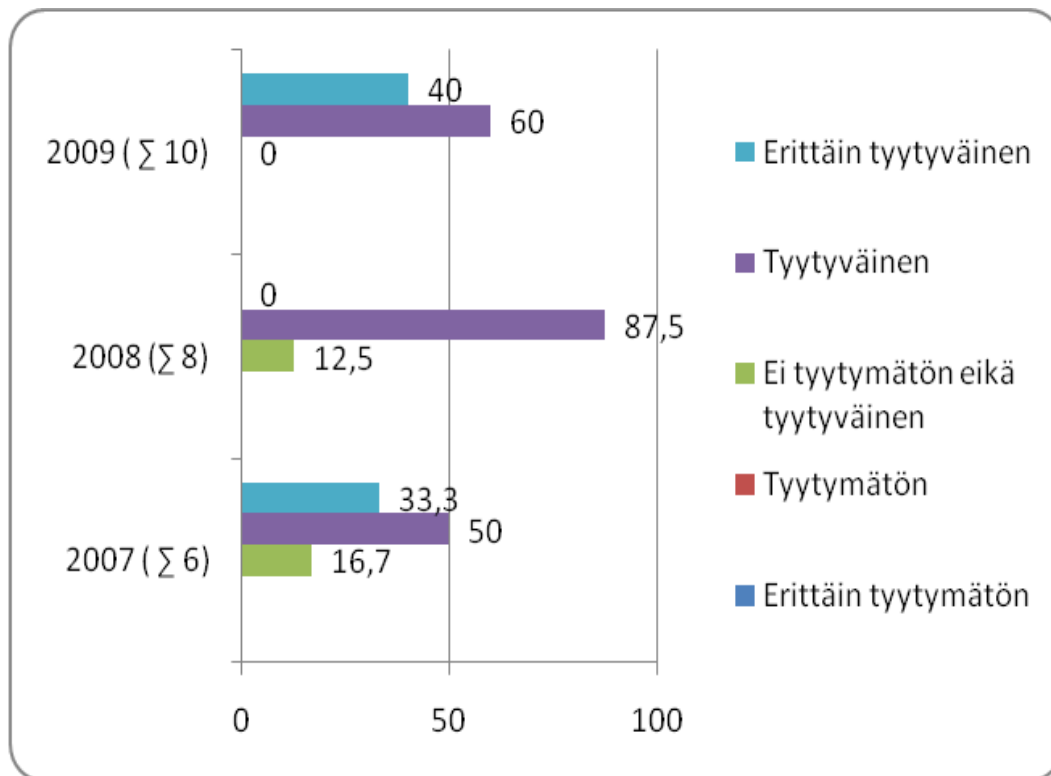
6. Työolot



7. Tiedon kulku



8. Työnantajakuva



6. Tilinpäätöslaskelmien analyysi

Vuonna 2009 elokuvatarkastamon bruttotulot kuvaohjelmien tarkastuksesta ja valvontamaksuista laskivat 32 227 €. Vuoden 2009 palkkamenot kasvoivat mm. lausuntoihin liittyvien tutkintakatseluiden ja kevennettyyn tarkastukseen liittyvien tuntimäärien noustessa.

Bruttomenot 2007:	927 877,91 €
Bruttotulot 2007:	348 362,00 €
Nettomenot 2007:	579 515,91 €

Bruttomenot 2008:	1 016 627,18 €
Bruttotulot 2008:	367 670,30 €
Nettomenot 2008:	648 956,88 €

Bruttomenot 2009:	1 207 937,40 €
Bruttotulot 2009:	335 442,87 €
Nettomenot 2009:	873 494,53 €

Vuoden 2009 suuria menoeriä olivat vuokrat 101 822 euroa, atk-suunnittelukustannukset 140 338 euroa. Kansallisarkistoa varten teetetty elokuvatarkastamon arkiston seulontaesitys tuli maksamaan 15 508 euroa. Tiedotteiden, ohjeiden ja uusien lakikäännösten kustannukset olivat 25 795 euroa. Sörnäisten rantatie 25 remontin suunnittelukustannuksiin kului 45 811 euroa. Tilastokeskuksen teettämä kysely kuluttajille maksoi 25 130 euroa.

Siirtomäärärahat vuodelle 2008:	
Toimintamenomomentti	128 508,06 €
Maksullisen palvelutoiminnan momentti	126 273,71 €
Yhteensä	254 781,77 €

Siirtomäärärahat vuodelle 2009:	
Toimintamenomomentti	199 824,89 €

Siirtomäärärahat vuodelle 2010:	
Toimintamenomomentti	151 330,36 €

Vuoden 2008 alusta elokuvatarkastamon maksullisen palvelutoiminnan momentti lakkautettiin ja toimintamenomomentille kirjattiin siitä lähtien sekä tulot että menot. Siten siirtomäärärahoja on vuodesta 2009 vain yhdellä tilillä. Siirtomäärärahan määrä on vähentynyt 24,3 % vuodesta 2009. Vuoden 2009 siirtomäärärahat käytettiin normaalisti kaikkeen toimintaan ja ne loppuivat lokakuussa 2009.

7. Sisäinen valvonta ja riskienhallinta

Valtion elokuvatarkastamo toimi vuoden 2008 loppuun opetusministeriön maksupisteenä. Tarkastamo kuuluu kooltaan opetusministeriön hallinnonalan ja koko valtionhallinnon pienimpiin virastoihin. Näin myös sisäinen valvonta ja sen arviointi asettuvat tarkastamon kohdalla keskimääräistä pienempiin mittasuhteisiin.

Valtion elokuvatarkastamo on arvioidessaan sisäistä valvontaansa käyttänyt valtiovarainministeriön suositusta ”Valtion viraston ja laitoksen sekä rahaston sisäinen valvonta ja riskienhallinta” (2005) ja siihen sisältyvää arviointikehikkoa.

1. Sisäinen toimintaympäristö ja toimintarakenteet

Valtion elokuvatarkastamolla on viraston toimintaa tukeva neuvottelukunta. Neuvottelukunta käsittelee elokuvatarkastamon toiminnan kehittämissuuntia ja toimintalinjoja, tekee niitä koskevia aloitteita ja edistää elokuvatarkastamon yhteistyötä eri sidosryhmien kanssa. Elokuvatarkastamon johtaja vastaa tarkastamon toiminnasta ja allekirjoittaa tulossopimuksen opetusministeriön kanssa.

Elokuvatarkastamon vuonna 2001 hyväksytty työjärjestys on päivitetty uuden hallintomallin mukaiseksi. Vastuut, tehtävät ja valtuudet on siinä määritetty asianmukaisesti. Tarkastamossa on sovellettu uutta palkkausjärjestelmää vuodesta 2004 alkaen. Toimenkuvia ja henkilökohtaista osaamista arvioidaan vuosittain kehityskeskusteluissa. Palkkausjärjestelmän kehittämistä on pohdittu henkilökunnan yhteisissä kokouksissa. On myös sovellettu kokeiluluontoisesti tulospalkkiojärjestelmää.

Elokuvatarkastamolla on toimivat sähköiset tarkastus- ja ilmoitusjärjestelmät, ikärajahakujärjestelmä ja päätösten tietokanta. Julkiseen käyttöön on tarkoitettu Kansallisen audiovisuaalisen arkiston kanssa yhteinen elokuvatietokanta ELONET. Vanhimmat pysyvästi säilytettävät päätösasiakirjat ja kirjeenvaihto on lain edellyttämällä tavalla talletettu Kansallisarkistoon, ja niistä on kuvattu mikrofilmit tarkastamon ja tutkijoiden käyttöön. Vuonna 2007 teetettiin asianmukainen tarkastamon arkistonmuodostussuunnitelma, joka otettiin käyttöön 1.1.2008. Vuonna 2008 teetettiin arkistoaineistojen seulontaesitys, jonka Kansallisarkisto hyväksyi vuonna 2009. Esityksen perusteella Kansallisarkiston virka-arkistoon talletettiin 30 vuotta vanhempi aineisto.

ARVIO TOIMINTAYMPÄRISTÖN TILASTA: Elokuvatarkastamon toimintaympäristö on jatkuvasti monimutkaistunut ja lastensuojelulliset haasteet muuttuneet vaikeammiksi. Audiovisuaalisen ympäristön digitalisoituminen, konvergenssi ja erityisesti Internetin voimakas kehitys ovat asettaneet suuria haasteita kuvaohjelmien sääntelylle. Internetin nopea laajeneminen sekä kuvaohjelmien levitysalustana että sosiaalisena ympäristönä on muuttamassa elokuvatarkastamon toimintaympäristöä ratkaisevasti. Sääntely ja valvonta ovat vaikeutuneet. Kulttuuriministeri onkin ehdottanut elokuvatarkastamon korvaamista medianeuvostolla. Kuvaohjelmien sääntelyn käynnissä oleva laajamittainen uudistustyö muuttanee lähitulevaisuudessa elokuvatarkastamon tehtäväkenttää selvästi mediakasvatuksen, - tutkimuksen ja – seurannan suuntaan.

Valtion tuottavuusohjelma asettaa lähivuosina henkilöstövähennysvelvoitteita myös elokuvatarkastamolle. Osittain tuottavuusohjelmaan, osittain muuttuneeseen tarkastus- ja

taloustilanteeseen liittyen tarkastamo päätti vuoden 2009 lopussa lakkauttaa kaikki sivutoimisten tarkastajien virat. Virat vastasivat yhteensä yhtä henkilötyövuotta. Henkilöstön hyvinvoinnista on huolehdittu järjestämällä asianmukaista työterveyshuoltoa, tukemalla liikuntaa ja hankkimalla tarpeenmukaista lisä- ja täydennyskoulutusta. Elokuvatarkastamo siirsi vuonna 2009 talous- ja henkilöstöhallinnon toimintojaan opetusministeriön hallinnonalan palvelukeskukseen Hämeenlinnaan. Palvelukeskuksen käynnistysvaiheessa toimintaan on liittynyt viraston näkökulmasta myös ongelmia. Vuoden 2009 aikana 1.5.2009 lukien palvelukeskuksen asiakkaaksi siirtyminen aiheutti 8 644 euron kustannukset. Hankkeen tuottavuustavoitteiden on arveltu toteutuvan vasta pitkällä aikavälillä.

Tavoitteiden asettaminen

Elokuvatarkastamolla on tulossopimuksessa määritellyt tavoitteet ja ydintehtävät.

ARVIO TAVOITTEIDEN ASETTAMISESTA: Tavoiteasettelu on toimintaa ohjaavan lain mukainen ja liittyy saumattomasti opetusministeriön kulttuuripolitiikan toimialan tavoitteisiin.

Riskien tunnistaminen ja arviointi

Taloushallinnon osalta riskien tunnistaminen ja hallinta perustuu opetusministeriön maksupisteitä koskevaan taloussääntöön. Tulossuunnittelussa, tulosneuvotteluissa ja tulossopimuksissa toteutuu opetusministeriön suorittama viraston tuloksellisuutta koskeva valvonta. Tietohallinnon järjestelmät on suojattu asianmukaisesti. Elokuvatarkastamolla on ajanmukainen valmiussuunnitelma.

ARVIO RISKIEN TUNNISTAMISESTA JA ARVIOINNISTA: Riskien tunnistaminen ja arviointi on yleisesti ottaen riittävällä tasolla. Tuloksellisuutta koskeva riski on tarkastustulosten entistäänkin epävarmempi kertymä. Tarkastustulosten määrä on kokonaan riippuvainen kuvaohjelmien liikealasta ja sen yleisestä kehityksestä sekä myös lainsäädännön kehityksestä. Yleinen riski on, että kuvaohjelmien sääntely ei uudistushankkeesta huolimatta pysty vastaamaan teknologisen ja markkinakehityksen haasteisiin. Kuvaohjelmalainsäädännön uudistaminen on toimintakertomusta hyväksyttäessä kesken, joten on epävarmaa, millaisiin tuloksiin valmistelussa ja lopullisessa poliittisessa päätöksenteossa päädytään.

Valvontatoimenpiteet (kontrollit)

ARVIO: Keskeiset valvontatoimenpiteet kattavat riittävästi sekä talous- että tietohallinnon kuten myös henkilöstöhallinnon.

Tiedonkulku

Elokuvatarkastamolla on viestintäsuunnitelma, joka kattaa sekä sisäisen että ulkoisen viestinnän. Sisäisessä viestinnässä käytetään henkilöstökokouksia, tarkastajien kokouksia, intranetiä ja sähköpostia. Virastossa tuotetaan tuloksellisen johtamisen edellyttämät olennaiset tiedot. Lisäksi virasto tuottaa toimintaansa liittyviä julkaisuja. Virastolla on ulkoisen tiedotuksen osalta sopimus STT:n kanssa.

ARVIO INFORMAATIOSTA JA TIEDONKULUSTA: Informaatio ja tiedonkulku on melko riittävällä tasolla. Tilastokeskuksen yleisökysely vuodelta 2009 kuitenkin osoittaa, että kuvaohjelmien sääntelyn tuntemus on parantunut. Tiedon tason kohottaminen vaatii kuitenkin jatkuvaa ja monipuolista tiedotusta ja valistusta, joihin on varattava riittävä rahoitus.

Sisäisen valvonnan arviointi- ja vahvistuslausuma

Valtion elokuvatarkastamon johdon valvontavastuu ja valvontatehtävät on säännelty tarkastamoa koskevissa säännöksissä, tarkastamon työjärjestyksessä ja opetusministeriön maksupisteitä koskevassa taloussäännössä. Sisäinen valvonta on osa tarkastamon toimintaa johtamisen, ohjauksen ja organisaation perusteella. Elokuvatarkastamo laatii opetusministeriön kanssa tulossuunnitelman, joka arvioidaan ja tarkastetaan vuosittain tulosneuvotteluissa. Lisäksi opetusministeriö tarkastaa säännöllisesti alaisensa maksupisteet.

Valtion elokuvatarkastamo vahvistaa tämän toimintakertomuksen ja siihen sisältyvän sisäisen valvonnan arviointi- ja vahvistuslausuman vuodelta 2009.

Toimintakertomuksen on hyväksynyt:

Helsingissä 8. päivänä maaliskuuta 2010



Matti Paloheimo

Valtion elokuvatarkastamon johtaja

